

УДК 631.543:631.559:633.11:631.53.04:631.582.2

Кравченко В. С., канд. с.-г. наук, викладач кафедри рослинництва
Уманський національний університет садівництва
e-mail: vitalii_12@ukr.net

РІСТ РОСЛИН ТА ВРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ ТА ПОПЕРЕДНИКА

Пшениця яра – одна з найважливіших зернових культур України. Культура ранніх строків сівби, діапазон урожайності істотно змінюється, що досліджено недостатньо. Метою дослідження було вивчення особливостей формування врожайності різностиглих сортів пшениці ярої залежно від попередника та строку сівби. Задачі дослідження: встановити вплив попередника та строку сівби на врожайність і якість зерна пшениці ярої; виявити особливості формування агрофітоценозів пшениці ярої м'якої залежно від попередника та строку сівби.

Спостереження показали, що показники куцїння пшениці були невисокі – 1,53–1,72. Якщо, наприклад, у західних районах Лісостепу і на Поліссі пізніші пагони у процесі куцїння мають досить вологи для росту, то в умовах півдня Лісостепу такі умови бувають не завжди. Пізніше утворені стебла, що спостерігаються в агроценозі зазвичай менш продуктивні, тому період куцїння не повинен бути тривалим, а густина стеблостою формується збільшенням норми висіву. Дослідження показали, що проходження

фенологічних фаз за другого і, особливо, третього строків сівби було дещо іншим порівняно з першим: куцїння відбувалось на кілька дїб пізніше, але фаза трубкування наставала майже одночасно з першим строком. Це можна пояснити тим, що для настання чергової фази вегетації потрібна певна сума температур. За пізніших строків сівби ця сума набирається швидше. Різниця невелика, але вона мала місце. Тому маса рослин перед настанням фази трубкування за другого і, особливо, третього строків сівби була менша. Так, на початку фази трубкування маса рослин сорту Вітка за першого строку сівби після сої становила 0,64 кг/м² сорту Колективна 3 – 0,67 кг/м²; за другого строку відповідно – 0,56 і 0,62 кг/м²; третього – 0,46 і 0,51 кг/м².

Проведені дослідження показали, що при вирощуванні пшениці ярої у південній частині Правобережного Лісостепу перевагу слід надавати середньостиглим сортам порівняно із ранньостиглими. Пшеницю яру м'яку краще висівати у першій половині першої декади квітня після сої.

УДК 633.112:632.16

Кузьменко Є. А., молодший науковий співробітник
Хоменко С. О., канд. с.-г. наук, старш. наук. співр., завідувач лабораторії селекції ярої пшениці
Миронівський інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України
e-mail: evgeniy.kuzmenko.springwheat@gmail.com

СТУПІНЬ ФЕНОТИПОВОГО ДОМІНУВАННЯ У ГІБРИДІВ F1 ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ

Сучасна селекційна наука у своєму розпорядженні має значну кількість методів створення сортів сільськогосподарських рослин – від традиційної до генної інженерії, але найбільш поширений – це метод гібридизації.

Дослідження проводили упродовж 2016 р. у лабораторії селекції ярої пшениці Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України. Матеріалом для досліджень слугували 7 сортів пшениці твердої ярої.

Спостерігали всі типи успадкування: від позитивного до негативного над домінування, але переважало проміжне успадкування (33,3–71,4%).

За висотою рослин було визначено різні типи успадкування, 14 комбінацій (33,3%) проміжне успадкування, 12 комбінацій (28,6%) позитивне над домінування, у 8 комбінацій (19%) спостерігали негативне наддомінування і негативне

домінування, 7 комбінацій (16,7%) позитивне домінування. За довжиною 1-го зверху міжвузля у 20 комбінацій (47,6%) відмічали проміжне успадкування, 9 комбінацій (21,4%) позитивне домінування, 7 комбінацій (16,7%) позитивне наддомінування, 3 комбінації (7,1%) негативне наддомінування, 2 комбінації (4,8%) негативне домінування.

За довжиною 2-го зверху міжвузля 21 комбінацій (50%) проміжне успадкування, 10 комбінацій (23,8%) мали як позитивне так і негативне над домінування, 7 комбінацій (16,7%) позитивне домінування, 2 комбінації (4,8%) негативне домінування. За довжиною колоса 28 комбінацій (66,7%) мали проміжне успадкування, у 6 комбінацій (14,3%) спостерігали негативне та позитивне домінування, (9,5%) мали негативне наддомінування, 1 комбінація (2,4%) позитивне